

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/104/2022
Identifikačné číslo spisu:	6817206708
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6817206708.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. D. E., narodený XX. B. XXXX, D. O. XXX, zastúpený advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Železničná 257/19, Revúca, proti žalovaným 1/ D. D., narodený XX. D. XXXX, P. X, zastúpený advokátom JUDr. Norbertom Horváthom, Slnčná 592/2, Galanta, o zaplatenie 1 774,29 eur s príslušenstvom a 2/ MD DEPO s.r.o., Moyzesova 5400/30, Poprad, IČO: 47 441 933, zastúpená advokátkou JUDr. Máriou Didekovou, Zdravotnícka 2, Poprad, o zaplatenie 1 156,93 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 6C/35/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/55/2020 z 27. mája 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 1/ a žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne prvoinštančný súd.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 6C/35/2017-371 z 25. februára 2020 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že prvým výrokom zaviazal žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi 54,19 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 54,19 eur od 20. novembra 2017 do zaplatenia; druhým výrokom v prevyšujúcej časti žalobu proti žalovanému 1/ zamietol; tretím výrokom zaviazal žalovanú 2/ zaplatiť žalobcovi 14,91 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 14,91 eur od 26. januára 2018 do zaplatenia; štvrtým výrokom v prevyšujúcej časti žalobu proti žalovanej 2/ zamietol. O trovách konania rozhodol piatym výrokom tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania vo výške 94 % a šiestym výrokom zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania vo výške 97,5 %.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne § 451 ods. 1, 2, § 458 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb.

Občiansky zákonník, § 1 ods. 2, § 10 ods. 1 zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 (ďalej len „zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov“). Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ neoprávnene užívali pozemky patriace žalobcovi v rozsahu, v ktorom sú pozemky žalobcu zastavané stavbami vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/, čím došlo k zásahu do vlastníckeho práva žalobcu. Užívaniu pozemkov, ktoré nie sú zastavané stavbami zo strany žalobcu nič nebránilo, areál bol voľne prístupný cez neuzamknutú bránu ako aj chýbajúce oplatenie, čoho dôkazom bola aj skutočnosť, že areál užívajú aj ďalšie známe ako aj úplne neznáme tretie osoby. Pri určovaní výšky náhrady za užívanie pozemkov okresný súd vychádzal z § 1 ods. 2 zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov a ustálil, že pozemky zastavané stavbami na poľnohospodárske účely do 24. júna 1991 možno považovať z hľadiska ich charakteru rozhodujúceho pre určenie výšky náhrady za pozemky poľnohospodárske. Pre určenie výšky obvyklého nájomného mal súd dostatočné podklady nielen v podobe nájomných zmlúv predložených stranami v konaní, ale tiež v podobe skutočností známych súdu z jeho vlastnej úradnej činnosti, a preto určil výšku nájomného za poľnohospodársku pôdu 50 eur/ha/rok. Žalovaní s určenou výškou náhrady súhlasili, hoci výška bola vyššia ako obvyklá výška v danej lokalite za poľnohospodárske pozemky. Okresný súd ustálil, že abstraktná úvaha o podmienkach určenia výšky náhrady, vychádzajúc z povahy užíwanej veci a primeraného bežného nájomného nie je otázka skutková, a preto ani otázka znalecká, ale otázka právna. Vo vzťahu k zisteniu výšky náhrady považoval okresný súd vykonanie znaleckého dokazovania za nevhodné, keďže náklady znaleckého dokazovania by výšku zistenej náhrady aj niekoľkonásobne prevýšili. Rozsah užívaných pozemkov žalobcu žalovanými 1/ a 2/ okresný súd určil vo výmere 4 573 m² po zohľadnení skutočností, že stavby sčasti ležia na pozemkoch iných ako patriacich žalobcovi (možno v rozsahu minimálne 2 000 m²), v celkovom súčte práve táto výmera plochy stavieb zhruba zodpovedala celkovému rozsahu, v ktorom bol žalobca vylúčený z užívania svojich pozemkov. Presné zistenie rozsahu užívaných pozemkov, napríklad ich zameraním geometrickým plánom okresný súd vyhodnotil ako nevhodné, keďže náklady na jeho vyhotovenie by zrejme boli niekoľko tisíc eur a v pomere k výške náhrady za užívanie nebolo hospodárne ich vynakladať. Žalovaného 1/ preto zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu za užívanie jeho pozemkov v období od 13. októbra 2016 do 24. februára 2019 vo výške 54,19 eur (0,4573 ha x 50 eur x 865 dní) spolu s úrokom z omeškania a žalovanú 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu za užívanie jeho pozemkov v období od 17. februára 2016 do 13. októbra 2016 vo výške 14,91 eur (0,4573 ha x 50 eur x 238 dní) s úrokom z omeškania.

3. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa úspechu v spore s poukazom na § 255 CSP tak, že žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania v rozsahu 94 % a žalovanej 2/ v rozsahu 97,5 %.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

4. O odvolaní žalobcu proti výrokom II., IV., V., VI. rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 11Co/55/2020 z 27. mája 2021 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“) tak, že prvým výrokom napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch II., IV., V., VI. potvrdil; druhým výrokom žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu a tretím výrokom žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

5. V odôvodnení uviedol, že zo spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil precízne, rozsudok súdu prvej inštancie riadne odôvodnil, dal odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu. K priznanej náhrade trov prvoinstančného konania odvolací súd uviedol, že aplikácia § 255 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nebola výsledkom nesprávneho právneho posúdenia, nevznikol dôvod priznať trovy konania žalobcovi. Krajský súd poukázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, z ktorého nevyplyva, že by okresný súd napadnuté rozhodnutie založil výlučne na úvahe súdu, keďže výška uplatneného nároku závisela od viacerých faktorov aj objektívnej povahy. K priznanej náhrade

trov odvolacieho konania žalovaným krajský súd uviedol, že žalobca bol v odvolaní v celom rozsahu neúspešný, preto priznal náhradu trov odvolacieho konania žalovaným, každému zvlášť osobitným výrokom s poukazom na § 255 ods. 1 CSP.

Dovolanie

6. Proti rozsudku krajského súdu v časti výroku I., ktorým boli potvrdené výroky V., VI. rozsudku okresného súdu a v časti výroku II. a III., teda len v častiach týkajúcich sa trov konania, podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP navrhujúc dovolaciemu súdu zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch týkajúcich sa nároku na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania a vec vrátiť odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podľa dovolateľa súd prvej inštancie ako aj odvolací súd rozhodovali na základe svojej vlastnej úvahy, keď priznali nárok na náhradu trov konania žalovanému 1/ a žalovanej 2/ podľa miery úspechu, hoci plný nárok na náhradu trov konania, respektíve aspoň v pomernej časti mal mať žalobca, ktorý bol v konaní úspešný. Podľa názoru dovolateľa jeho úspech v spore závisel od vykonania znaleckého dokazovania, ktorým by bola stanovená presná výmera pozemkov ako aj cena obvyklého nájmu. Keďže súd nevykonal toto dokazovanie a vlastnou voľnou úvahou nahradil záver znalca, dovolateľ bol vylúčený z možného úspechu v spore. Dovolateľ ďalej namietal, že sa odvolací súd nedostatočným spôsobom vysporiadal s jeho námietkou poukazujúcou na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd“ alebo „ÚS SR“), a to č. k. I. ÚS 56/2017-12 z 8. februára 2017 a č. k. I. ÚS 204/2017-13 z 19. apríla 2017 a závery nálezu ÚS SR č. k. III. ÚS 475/2018-31 zo 4. februára 2021, podľa ktorého „záver krajského súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 CSP krajským súdom nie je v súlade s ústavou“.

7. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP poukázal na rozdielnu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu pri posudzovaní dovolania podľa § 420 CSP, a to konkrétne na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „NS SR“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 6Cdo/160/2017 z 28. februára 2018 (R 73/2018), v ktorom najvyšší súd vyslovil, že dovolanie súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle § 420 CSP, a preto dovolanie odmietol. Zároveň poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/97/2017 z 31. mája 2018, v ktorom najvyšší súd dospel k názoru, že dovolanie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné a dôvodné a zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

8. K dovolacej námietke podľa § 421 písm. a) CSP dovolateľ poukázal na uznesenia Ústavného súdu č. k. I. ÚS 56/2017-12 z 8. februára 2017 a č. k. I. ÚS 204/2017-13 z 19. apríla 2017 ako i na nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 475/2018-31 zo 4. februára 2021, ktorými sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, pričom uviedol, že podľa uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo/129/2017 z 31. októbra 2017 možno za ustálenú prax odvolacieho súdu považovať aj rozhodnutia Ústavného súdu SR.

9. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný 1/, ktorý uviedol, že judikatúra, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť vychádza z predpokladu, že o hodnote sporu sa v čase jeho začatia nevedelo a vyplynula až z absolútne voľnej úvahy súdu, čo však v danom spore nie je pravdou. Poukázal na markantný rozdiel medzi žalobcom nárokovateľňou výškou plnenia a plnením, na ktoré mal žalobca zo zákona nárok, pričom jeho skutočný nárok predstavuje iba dvadsatinu žalovanej sumy. Žalovaný 1/ uviedol, že ak by sa dovolací súd stotožnil s argumentáciou žalobcu vznikol by nebezpečný precedens zaručujúci procesný úspech každému žalobcovi, hoci by reálne bol úspešný len v nepatrnej miere. Žalovaný 1/ zároveň poznamenal, že ak by si žalobca voči nemu uplatnil reálny nárok, žalovaná suma mohla byť dobrovoľne uhradená bez nutnosti iniciovať niekoľko rokov trvajúce súdne konanie. Žalobca evidentne pochybil pri určení výšky bezdôvodného obohatenia a v konaní požadoval od žalovaného 1/ sumu, ktorá nemala žiadny reálny základ.

10. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná 2/, ktorá uviedla, že argumentácia žalobcu o odklone od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nie je namieste, keďže peňažné plnenie priznané žalobcovi nebolo výsledkom voľnej úvahy súdu a poukázala na bod 15.1 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Zároveň uviedla, že dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP je opretý o nepredvídateľnosť rozhodnutia, pričom ďalšia argumentácia žalobcu nadväzujúca na tento dovolací dôvod je v podstate argumentáciou obhajujúcou existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

Posúdenie veci dovolacím súdom

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

12. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

13. V danom prípade z dovolania žalobcu vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu výrokov týkajúcich sa trov konania na základe § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

14. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6Cdo/160/2017 z 28. februára 2018 (R 73/2018) vyslovil, že „uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“, a z uvedeného dôvodu dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné. V uznesení sp. zn. 2Cdo/97/2017 z 31. mája 2018 najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale tiež dôvodné, a z uvedeného dôvodu zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

15. „Ustanovenie § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí, „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred dovolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmatečnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom

vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“ (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018, in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

16. Dovolací súd v prvom rade skúmal, či rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti je rozhodnutím vo veci samej, prípadne konečným rozhodnutím, keďže iba takáto povaha rozhodnutia umožňuje dovolaciemu súdu preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je daná.

17. Dovolateľ tvrdil, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces došlo tým, že odvolací súd v odôvodnení rozsudku nekonfrontoval svoje prijaté závery s rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých nemožno stranu považovať za neúspešnú, ak úspech v konaní závisel od úvahy súdu (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 56/2017 z 8. januára 2017, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 204/2017 z 19. apríla 2017, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 475/2018 z 4. februára 2021). Zároveň uviedol, že žalobca bol vylúčený z možného úspechu v spore, keďže v celom konaní trval na stanovení objektívnej výmery pozemkov na základe znaleckého dokazovania, v čom mu zabránila len voľná úvaha súdu a nehospodárnosť dokazovania.

18. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením ich súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

19. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (viď *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

20. K dovolacej námietke žalobcu, že odvolací súd sa v odôvodnení nevysporiadal s rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) dovolací súd uvádza, že hoci v odôvodnení krajský súd priamo neodkazuje na žalobcom označené rozhodnutia ústavného súdu, s ich

obsahom sa krajský súd vysporiadal v bode 15.1 odôvodnenia. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo založené výlučne na úvahe súdu, pri stanovení výšky obvyklého nájmu vychádzal z ustanovení zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov, z údajov zapísaných v katastri nehnuteľností a zo skutočností súdu známych z jeho činnosti. Krajský súd poukázal na to, že okresný súd uplatnil voľnú úvahu len pri určení výmery pozemkov, z užívania ktorých bol žalobca ako vlastník poľnohospodárskej pôdy vylúčený. Z odôvodnenia krajského súdu je zrejmé, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výške plnenia nezáviselo len od úvahy súdu, ale záviselo aj od viacerých objektívnych skutočností, a preto nebolo možné priznať žalobcovi úspech v spore. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlil právne úvahy, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo založené výlučne len na vlastnej úvahe súdu. Zohľadnil hospodárnosť konania aj vzhľadom na možný úspech žalobcu v spore, pretože zrealizovaním znaleckého dokazovania by sa len navýšili ďalšie trovy konania v jeho neprospech a to bez výraznejšieho zvýšenia úspechu v merite veci. Skúmaním procesného postupu odvolacieho súdu dovolací súd nezistil také pochybenia, ktoré by zakladali dôvod na iný postup ako dovolanie v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

21. Nad rámec uvedeného dovolací súd dodáva, že rozhodnutia ústavného súdu označené žalobcom, v ktorých ústavný súd konštatoval, že zásadu úspechu vo veci treba uplatňovať aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu, nebolo možné na daný prípad explicitne aplikovať. Ako uviedol aj ústavný súd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 399/2019 z 15. apríla 2020; nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 475/2018 zo 4. februára 2020) pri rozhodovaní o náhrade trov je treba rozlišovať, čo je základné a čo sprevádzajúce. Základom pre použitie tejto zásady je plný úspech žalobcu v tom, čo je základné. Základnou a rozhodujúcou otázkou v posudzovanom prípade je rozhodnutie, či uplatnený nárok v žalobe spĺňa zákonné podmienky bezdôvodného obohatenia a či v celom uplatnenom rozsahu. V tomto spore súd posúdil existenciu bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov v rozsahu (vo výmere) uvedenom v žalobe ako otázku základnú. Sprevádzajúcou otázkou je určenie výšky majetkového prospechu, ktorý bol získaný bez právneho dôvodu (odplata za užívanie pozemkov žalobcu žalovanými). Žalobca bol ale iba čiastočne úspešný v základe sporu, teda v základnej otázke, keďže sa žalobou domáhal náhrady za majetkový prospech z bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov žalovanými vo výmere 10 437 m², avšak okresným súdom mu bola priznaná náhrada len za užívanie pozemkov žalovanými vo výmere 4 573 m². Za úspech žalobcu v spore sa považuje, ak súd v plnom rozsahu vyhovel žalobnému návrhu, respektíve ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje s navrhovaným rozhodnutím žalobcu. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t. j. každá strana je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Ak mala teda strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov buď pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (pozri R 54/1973, 7Cdo/255/2021).

22. K námietke dovolateľa o nevykonaní znaleckého dokazovania za účelom zistenia presnej výmery pozemku, ktorú užívali žalovaní bez právneho titulu, dovolací súd poznamenáva, že dovolacia námietka žalobcu smeruje k preskúmaniu postupu súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a ich úvah týkajúcich sa určenia výmery pozemkov, a teda k posúdeniu skutkovej i právnej otázky vedúcej k rozhodnutiu vo veci samej. Takýmto postupom by však dovolací súd presiahol rozsah dovolania určený dovolateľom, ktorým je viazaný, keďže žalobca explicitne v dovolaní vyjadril, že žiada preskúmať výroky odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú len priznaného nároku na náhradu trov konania, nie merita veci. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na právoplatnosť rozhodnutia vo veci samej, ktoré nebolo v zákonnej lehote napadnuté mimoriadnym opravným prostriedkom. Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP

23. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení

ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo je právna otázka odvolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

24. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

25. Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

26. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, je vylúčená podľa § 421 ods. 2 CSP (obdobne vid' bod 27. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2017, sp. zn. I. ÚS 56/2017).

27. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.